

науково-практичної конференції. 19 грудня 2024 року. Луцьк : КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2024. С. 16-19.

Секція 2

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ LEGO НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

***Блажко Вероніка**, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»*

Науковий керівник: Стахова І.А., докторка філософії (PhD), доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

В умовах сучасної освіти, що поєднує процес формування ключових компетентностей, євроінтеграційну політику та орієнтування на особистість самої дитини, особливої уваги набуває пошук ефективних навчальних шляхів, що не лише сприяють засвоєнню знань, а й активізують пізнавальну діяльність учнів. Ігрова діяльність, як природна форма освіти для молодших школярів, є потужним засобом мотивації та розвитку креативного, критичного та логічного мислення. Особливе місце серед інноваційних технологій займає використання конструктора LEGO, який відкриває широкі можливості для інтеграції гри в освітній процес. Застосування LEGO на уроках української мови дозволяє поєднати традиційне навчання з творчістю, зробити засвоєння мовного матеріалу більш доступним, емоційно насиченим і цікавим для школярів.

У Державному стандарті вищої освіти (2018), концепції Нової української школи (2016), типових освітніх програмах, підручниках акцентується увага на необхідності ефективно і, водночас, творчо організовувати освітній процес з української мови, забезпечуючи компетентнісне зростання учнів. Питання організації ігрової діяльності на уроках української мови вивчали І. Большакова,

М. Вашуленко, С. Дубовик, Г. Коваль, К. Колеснік, Н. Комарівська, Г. Остапенко, К. Пономарьова, Н. Франчук та інші. Провідні педагоги О. Савченко, С. Сисоєва відзначають, що діти молодшого шкільного віку виявляють підвищену пізнавальну активність і зацікавленість у вивченні навколишнього світу, зокрема, через вивчення рідної мови. У своїх дослідженнях К. Колеснік та Н. Комарівська стверджують, що ігрова діяльність є ефективним способом набуття нових знань, творчого дослідження та вивчення мови [4,7]. Н. Лазаренко переконливо доводить, що використання гри при вивченні мовного матеріалу стимулює уяву дитини, створює умови для розвитку її розумової активності, розширює уяву, розвиває концентрацію, формує мовну особистість [2, 13].

Учням молодшого шкільного віку притаманна природна допитливість, що проявляється у прагненні до здобуття нових знань, формулюванні численних запитань, логічних міркуваннях та пошуку різноманітних способів розв'язання пізнавальних і життєвих проблемних ситуацій. Одним із сучасних засобів вирішення низки цих завдань на уроках української мови в початковій школі є конструктор LEGO. Він є безпечним, трансформованим і поліфункціональним матеріалом, що створює можливості для конструювання, програмування та моделювання в роботі з дітьми різного віку, а головне – нагадує дітям гру, тобто природне середовище для розвитку. LEGO-конструювання, на думку О. Стебакова, є унікальним інструментом для захоплюючого і всебічного розвитку дітей, сприяє розкриттю їхнього потенціалу. Завдяки своїй педагогічній універсальності, LEGO-конструювання – важливий засіб навчання, що охоплює широкий спектр освітніх завдань і сприяє формуванню ключових компетентностей у дітей [2, 198].

На нашу думку, використання різних ігор з конструктором LEGO, цікавих завдань викликає у дітей інтерес до процесу пізнання, допомагає їм засвоїти будь-який матеріал з української мови. Зокрема, під час вивчення складу слова учні можуть будувати «словотворчі вежі», де кожна цеглинка конструктора позначає морфему (корінь, префікс, суфікс, закінчення). Також конструктор

дозволяє школярам створювати з LEGO-персонажів частини мови – іменники, дієслова тощо, придумувати ігровий сюжет із цими персонажами, який дозволяє навчити дітей складати цілісне речення.

Ми хочемо зазначити, що використання ігор з конструктором LEGO позитивно впливає на розвиток у дітей кмітливості, винахідливості, а це надає можливість у вільній грі формувати мовленнєві навички школярів. Під час роботи з LEGO-конструктором школярі не тільки наочно бачать результат своєї праці, а й аналізують, порівнюють, формулюють мовленнєві висловлювання, розв'язують граматичні завдання у формі гри. Наприклад, створюючи власну LEGO-історію, учні добирають до неї заголовки, описують дії персонажів, визначають види речень, підкреслюють члени речення, добирають синоніми чи антоніми. Такий формат сприяє кращому розумінню мовних явищ, розвиває мовлення, уяву, логіку, а також підвищує зацікавленість учнів у вивченні рідної мови. У контексті вивчення української мови в початковій школі особливо важливо, коли учень самостійно добирає слова для побудови речень, шукає правильні граматичні форми або будує історію на основі LEGO-моделі, він не просто повторює правила, а активно включається в процес мовотворення. Такий підхід сприяє глибшому засвоєнню лексико-граматичного матеріалу, активізує мовлення і робить уроки української мови з молодшими школярами захопливими й ефективними.

У своїй педагогічній діяльності ми з дітьми будуємо речення з цеглинок LEGO із написаними словами, кодуємо частини мови за кольорами, створюємо невеличкі тексти у вигляді моделей, що відображають логіку висловлювання, і працюємо з мовними іграми, де кожна дія з LEGO пов'язана з мовним правилом; це не лише урізноманітнює уроки, а й мотивує школярів до активного вивчення мови. Наведемо одне з завдань, що потребує роботи з LEGO.

Рис.1. Творча робота з цеглинками LEGO на уроках української мови

Для організації ігрової діяльності на уроках української мови засобами LEGO необхідно визначити освітню мету (наприклад, вивчення частин мови, побудова речень, закріплення орфографії), підготувати LEGO-набори (звичайні або LEGO Education), а також розробити мовні ігри, як-от «Побудуй речення» (діти складають речення з цеглинок із написаними словами), «Граматичне кодування» (кольорові цеглинки відповідають частинам мови), «Конструктор тексту» (створення зв'язного висловлювання з окремих речень), чи «Мовне доміно» (логічне поєднання слів за звуками). Учні варто об'єднати в групи, дати чіткі інструкції та приклади. Наприкінці уроку бажано провести рефлексію, де діти оцінюють свою участь і закріплюють матеріал.

Отже, застосування ігрових можливостей LEGO-конструктора на уроках української мови в початковій школі є ефективним засобом розвитку мовленнєвих навичок молодших школярів. Така діяльність поєднує гру та навчання, сприяючи формуванню мовної, граматичної та комунікативної компетентності учнів. LEGO розвиває креативність, логічне мислення, уяву й зацікавлення навчанням. Перспективність застосування LEGO-конструктора на уроках української мови у роботі із молодшими школярами обумовлюється його високими освітніми можливостями: багатофункціональністю, технічними та естетичними характеристиками, використанням у різних ігрових та освітніх цілях.

Список використаних джерел:

1. Комарівська Н., Колеснік К., Франчук Н., Стахова І. Літературознавчі основи вивчення творів різних жанрів дітьми старшого дошкільного й молодшого шкільного віку. *Наукові записки: збірник наукових статей / М-во освіти і науки України, Укр. держ. Ун-т імені Михайла Драгоманова; упор. Л.Л. Макаренко. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск CLIX (159). С. 74-82. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/47732>*
2. Лазаренко Н. І. Розвиток пізнавальної активності першокласників у період навчання грамоти. *Початкова школа. 1999. №5. С.13-16.*
3. Лапшина І.М., Комарівська Н.О. Використання елементів сучасних інноваційних технологій у формуванні інтересу до дитячої літератури у дітей дошкільного віку. *II Міжнародна науково-практична інтернет конференція «Інноваційні технології в дошкільній освіті».* Переяслав-Хмельницький, 2019. С.44-48.
4. Франчук Н., Комарівська Н., Колеснік К., Стахова І. Формування мовленнєвого етикету в дітей на уроках української мови та читання в умовах очного та дистанційного навчання. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, 2025. Випуск 81. С. 7-13. URL: <https://vspu.net/nzped/index.php/nzped/issue/view/206/249>*
5. Стебакова О. Використання LEGO-конструктора в освітньому процесі ЗДО. *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі. 2019. Вип. 3. С. 196-199.*

РОЛЬ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА У СТВОРЕННІ БЕЗПЕЧНОГО ТА ПІДТРИМУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Войтас Алла, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Любчак Л.В., кандидатка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського